

Секція 6

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПЕРСОНАЛУ ПРАВООХОРОННИХ СТРУКТУР ДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ В МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ТА НАСИЛЬСТВА У СІМ'ЯХ

УДК 159.955

Олена Вікторівна ДИСА,

доцент кафедри філософії та політології

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,

кандидат психологічних наук, доцент

ВІРТУАЛЬНЕ СПІЛКУВАННЯ У ЖИТТІ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Розглянуто позитивні та негативні сторони віртуального спілкування, способи використання віртуального простору у житті молоді. Указано, що віртуальна реальність як явище нового часу іде паралельно зі звичайним життям будь-якої людини і впливає на її психічний розвиток та взаємовідносини в соціумі.

Ми живемо у столітті нових технологій і гаджетів, в епоху інформації. Інтернет вже надійно увійшов в наше життя. Він торкнувся не тільки життя молодих людей. Сьогодні рідко зустрінеш людину, яка не користується інтернетом. Про користь та шкоду інтернет-сфери можна розмірковувати багато. Безумовно, всесвітня павутина має безліч плюсів, але будь-яка річ, будь-який предмет або явище не може, апріорі, складатися виключно з позитивних якостей. Однак є і зворотна сторона медалі, яка може негативно впливати на життя молоді, на її інтереси, орієнтири в цьому житті.

З появою інтернету люди все менше звертаються до книг, творчої діяльності, реального спілкування. Поступово життя кожної людини набуває дві паралельно існуючі сфери – реальну і віртуальну. Соціологи з'ясували, що 79 % опитаних не пізніше ніж через 15 хвилин після пробудження беруться за свої смартфони і виходять у соціальні мережі, найчастіше для перевірки пошти або сторінки в соціальній мережі 62 % опитаних не витримують і 15 хвилин після пробудження відразу звертаються до смартфонів. Серед вісімнадцяти і двадцятичотирьохрічних ці показники становлять 89 %.

Людина вже не може уявити своє життя без телефону. Але це, по суті, не відноситься до мінусів. Навпаки, це дає людині можливість бути мобільним і завжди залишатися відкритим і доступним для спілкування.

З появою комп'ютерних технологій поняття віртуальної реальності набуло нового значення. Воно надзвичайно ускладнилося і збагатилося уявленням про багатомірний просторово-часовий вимір, у центрі якого опиняється сучасна людина. Віртуальна реальність імітує як вплив, так і реакції на вплив.

Сьогодні віртуальний простір успішно використовують у системі освіти, у навчанні професіям, де експлуатація реальних пристроїв та механізмів пов'язана з підвищеним ризиком, або великим психофізіологічним навантаженням (пілот літака, машиніст поїзда, диспетчер, водій і т. п.).

Існування інформаційного суспільства прогнозує розвиток мислення та мови особистості, дає можливість керувати потоками інформації, яка надходить. Комп'ютерний світ значно вплинув на розвиток мислення сучасної людини. З'являється таке поняття як «віртуальне мислення». Його суттєвою характеристикою є багатомірність, на яку вказують сучасні філософи і психологи: І. В. Єршова-Бабенко, В. А. Кордюм, В. Е. Клочко, С. А. Дацюк та ін.

Поняття віртуального мислення вбирає в себе всю історію і всі види пізнання просторово-часової реальності. Ю. Н. Усов виділяє декілька прийомів пізнання просторово-часової реальності (монтажне, аудіовізуальне, просторово-часове, екранне мислення) і визначає віртуальне мислення як систему розвитку. Автор стверджує, що використання цих прийомів пізнання в сучасному навчанні може кардинально змінити весь процес розвитку емоційно-інтелектуальних здібностей учнів, їх сприйняття, аналізу, інтерпретації об'єктивної реальності [3].

Віртуальне мислення сьогодні поступово розповсюджується у соціальному світі, який більше не може бути однією системою. Соціальний світ – це більше, ніж одна система. Рефлексія першого і навіть другого рівня не підходить для адекватного вираження та інтерпретації сучасного соціального світу [1].

Сьогодні віртуальна реальність іде паралельно із звичайним життям будь-якої людини. Це явище нового часу впливає на психічний розвиток людини, на його взаємовідносини в соціумі, взагалі на розвиток суспільства, тому це питання потребує значної уваги. Але вчені попереджують нас, вказуючи на те, що у нереальність можна зануритися, загалом відірвавшись психікою від світу реального [2]. Необхідно контролювати процес взаємодії людини (особливо дитини) з віртуальною реальністю для того, щоб не відбулася заміна реального світу на віртуальний.

Віртуальне спілкування – невід'ємна складова нашого часу. Для багатьох комп'ютер стає не просто різновидом техніки, а скоріше

співрозмовником. Само по собі віртуальне спілкування має ряд позитивних аспектів: можливість обмінюватися інформацією з людьми, які знаходяться за тисячі кілометрів від нас, пошук однодумців, спосіб знайти віддалену роботу, стати фінансово незалежним тощо.

Проблема в тому, що віртуальне спілкування не передбачає наявності живої людини поруч, воно відбувається віртуально, без наявності звуку, жестів. При такому спілкуванні людина стає вільною, розкривається, в неї зникає страх. Вона може обробляти безліч одержуваної інформації. Але в такому спілкуванні відсутні емоції, які допомагають визначати напрямок подальшої бесіди.

Віртуальний – значить імовірний. У віртуальному спілкуванні прискорюються процеси взаємодії. Вхідна інтерактивна інформація дозволяє формувати її вплив. У деяких випадках таке спілкування може збіднювати людину, знецінювати живу мову, негативно впливати на розвиток особистості. Такий вплив позначається на знищенні системи мовних навичок, формах реального спілкування і поведінкових стратегіях у міжособистісних контактах. Людина губиться в обстановці реальності. Вона стає успішною у віртуальному світі, тому що вдало опановує потоком інформації і спрямовує її у певному напрямку, але у повсякденному житті вона стає самотньою. Невміння успішно перенести віртуальне спілкування у реальне перетворює людину в замкнутого індивіда, який прагне зануритися у віртуальний світ.

Віртуальне спілкування також може стати причиною появи деяких проблем, а саме: самоідентифікації та ідентифікації, розвитку залежності від віртуального спілкування, звикання до брехні, безвідповідальності, викривлення інформації, зазнати негативного впливу і т. п.

Виникає питання: як уберегти сучасну молодь від можливих проблем? На наш погляд, творча діяльність може бути альтернативною формою віртуального спілкування. Залучення студентів до різних форм групової творчості і громадських заходів дає можливість реалізувати свій потенціал, отримувати задоволення від реального спілкування і спільної діяльності. Адже молодь повинна знати свої можливості, розвивати свій потенціал в реальному світі і, дійсно, відчувати себе молодими, активними і енергійними людьми. Поки є молодість і сила, необхідно її направляти в потрібне русло, тим самим, збагачуючи себе і даруючи світло оточуючим.

Необхідно утримувати інтерес молоді на рівні живого спілкування, в ході якого передбачається розвиток мовних навичок та різних форм міжособистісної комунікації, що служить накопиченню смислових значень інформації, формуванню активної життєвої позиції. Однак потрібно визнати, що в сучасному світі реальне життя і віртуальне спілкування існують паралельно. Молоді люди якимось інтуїтивно

знаходять золоту середину між цими двома світами і досить комфортно існують в них і розвиваються. Можливо, наші побоювання щодо віртуального спілкування марні. Але не враховувати їх у процесі розвитку і формування особистості ми не можемо.

Список бібліографічних посилань

1. Дацюк С. Теория виртуальности. Киев, 2008. URL: <http://www.uis.kiev.ua/xyz/tv/tv-book.htm> (дата звернення: 27.02.2017).
2. Кордюм В. А. Биоэтика — ее прошлое, настоящее и будущее. *Практическая философия*. 2001. № 3. С. 5–20.
3. Усов Ю. Н. Виртуальное мышление школьников в приобщении к различным видам искусства. *Искусство в школе*. 2000. № 6. С. 3–6.

Отримано 28.02.2017

УДК 159.98

Олександра Олександрівна КОГУТ,

науковий співробітник науково-дослідної лабораторії

з питань правоохоронної діяльності

Донецького юридичного інституту МВС України (м. Кривий Ріг),

кандидат психологічних наук

МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНОГО САМОЗАХИСТУ В АГРЕСИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Розглянуто проблему самозахисту в агресивному середовищі; зазначено основні психолого-педагогічні виміри спрямування розвитку особистості правоохоронця в агресивному середовищі.

За сучасних умов трансформації українського суспільства соціальне життя набуло характер неупорядкованої, вільної соціальної течії, де в силу іманентних імпульсів створюються і розпадаються різні лінії суспільних відношень. В основі соціального фундаменту лежить ідеал незалежної особистості з розвинутою індивідуальністю та відповідальністю. Такий характер формування соціального життя представляє собою громадянське суспільство. Але форми сучасних соціальних новоутворень ще є нестійкими, а в перехідних умовах соціального життя досить часто спостерігається невизначеність поведінки особистості у різних соціальних сферах.

В кризовому суспільстві важко адаптуватися молоді. Відсутність знань у студентів та курсантів про нормативно-правову поведінку часто призводить до таких жажливих форм прояву агресії: підозрілість; образа; почуття провини або аутоагресія. Як зазначає Є. П. Ільїн, на сучасному етапі розвитку психології агресія розглядається в двох аспектах: як поведінка (А. А. Реан) і як особистісна властивість (Т. Н. Курбатова,